



**שימוש בצמחי מרפא לטיפול בכאב**  
**סקירה כללית ותיאור מקרה**

גילי פינצ'וק, ND, CI.H נטורופת והרבליסט קליני  
 כנס כאב – מרכז קונגרסים חיפה  
 מאי 2009

היחידה לרפואה אינטגרטיבית, מרכז דיודוף לטיפול וחקר הסרטן.  
 מרכז רפואי רבין, קמפוס בלינסון.

היחידה לרפואה אינטגרטיבית כנס כאב חיפה 2009

---

---

---

---

---

---

---

---


**צמחי מרפא המשמשים לטיפול בכאב**

- היסטוריה
- מחקר – הבנת מנגנונים
- צמחים שונים לאיברים שונים
- טיפול סימפטומטי לעומת טיפול בשרש הבעיה
- תגובות הדדיות בין צמחים לתרופות

היחידה לרפואה אינטגרטיבית כנס כאב חיפה 2009

---

---

---

---

---

---

---

---


**כיצד עובדים הצמחים? מנגנוני פעולה**

- צמחים בעלי השפעה על מע' העצבים המרכזית
- צמחים בעלי פעילות נוגדת דלקת
- צמחים בעלי פעילות נוגדת עווית
- צמחים המשפרים תפקוד איבר מטרה

היחידה לרפואה אינטגרטיבית כנס כאב חיפה 2009

---

---

---

---

---

---

---

---



### צמחים בעלי השפעה על מע' העצבים המרכזית

- מסלול הכאב
- עצבים המעבירים אותות כאב
- עצבים מדכאי כאב – נירוטרנסמיטורים אופייאטים
- חומרים צמחיים פעילים - אלקלואידים



### צמחים בעלי השפעה על מע' העצבים המרכזית

- פרג האופיום (*Papaver somniferum*) – חומרים פעילים: מורפיום וקודאין
- צמחים המכילים קפאין – קפה (*Coffea arabica*), גווארנה (*Paullinia cupana*), אגוז קולה (*Cola vera*)
- שרביטן (*Ephedra sinica*) – חומר פעיל: אפדרין
- קורידלית (*Corydalis yanhusuo*)
- ולריאן (*valeriana off.*) – מנגנוני פעולה



### צמחים בעלי פעילות נוגדת דלקת

- המנגנון הדלקתי – פרוסטגלנדינים
- מנגנוני פעולה צמחיים – עיכוב סיקלואוקסיגנאז
- ערבה לבנה (*Salix alba*), עוקצנית (*Filipendula*)
- בן חרצית (*Tanacetum parthenium*)



---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---



### צמחים בעלי פעילות נוגדת עווית

- מנגנוני פעולה?
- מנטה חריפה (*Mentha piperita*)
- שומר (*Foeniculum vulgare*)
- קמומיל (*Matricaria recutita*)
- מורן (*Viburnum spp.*)



---

---

---

---

---

---

---

---



### צמחים המשפרים תפקוד איבר מטרה

- צמחים שונים לאיברים שונים
- שוש קרח (*Glycyrrhiza glabra*)
- אדמונית (*Paeonia lactiflora*)
- גדילן מצוי (*Silybum marianum*)
- שיח אברהם (*Vitex agnus castus*)



---

---

---

---

---

---

---

---



### צמחים בעלי השפעה כללית תומכת - אדפטוגניים

- מנגנוני פעולה
- משפחת הג'ינסנג
- קדד (*Astragalus membranaceus*)
- וויתנייה משכרת (*Withania somnifera*)
- פטריית ריישי (*Ganoderma lucidium*)
- רמניה (*Rehmania glutinosa*)



---

---

---

---

---

---

---

---



### סיכום ודגשים

- טיפול סימפטומטי – שיכון כאב לטווח קצר
- שיפור תפקוד איבר המטרה – שיכון כאב לטווח ארוך
- חיזוק כללי – תמיכה גופנית ונפשית בהתמודדות עם הכאב
- מינונים
- משך זמן הטיפול




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – רקע כללי

- דני (שם בדוי), בן 67, נ+3, בריא בד"כ.
- במהלך 2007 אובחנה אדנוקצינומה בדרגת התמיינות נמוכה של הקיבה.
- בספטמבר 2007 עבר כריתה תת שלמה של הקיבה.
- טופל אדג'ובטיבית בפרוטוקול מקדונלד.
- סיים טיפולים במרץ 2008, הגיע לטיפול בדצמבר 2008.




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – רקע כללי

- תלונה עיקרית: כאבי בטן עמומים ותמידיים.
- בנוסף, כאבים ברום הבטן הקשורים לאכילה.
- חוסר תיאבון. ירידה במשקל מ- 84 ל- 71 ק"ג.
- עצירות, יציאה אחת כל 3-4 ימים.
- המוגלובין וכדוריות דם לבנות ואדומות מתחת לנורמה.




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – אסטרטגיה טיפולית

- דני הופנה ע"י מנהל המחלקה לקבלת מספר טיפולים במקביל:
- נטורופתיה – מטופל ע"י קירה לוי.
- הנחיות לתזונה עשירה בברזל (אגוזים, שקדים, בננות), מרקים, שמן פשתן להקלה בעצירות. תוספי מזון: פרוביוטיקה, B12, אנזימי עיכול.
- רפלקסולוגיה – מטופל ע"י אילת דור.
- מטרת הטיפול איזון מערכות כללי, חיזוק מע' העיכול.




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – צמחי מרפא מטרות הטיפול הצמחי:

- שיכוך כאבים במע' העיכול
- טיפול בעצירות
- הרגעה ותמיכה כללית
- שיפור בתמונת הדם – המוגלובין, כדוריות דם לבנות ואדומות




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – צמחי מרפא

#### פורמולת צמחים:

- בנוסף, קיבל חליטה במינון של כף צמחים לכוס מים 4 X פעמים ביום של הצמחים:
- Mentha piperita
- Matricaria recutita
- Tinc. Corydalis 30%
- Tinc. Rehmania 25%
- Tinc. Matricaria 25%
- Ext. Glycyrrhiza 10%
- Tinc. Valeriana 10%
- מינון: 5-10 מ"ל X 3 פעמים ביום




---

---

---

---

---

---

---

---



### הסבר לפורמולה הצמחית

- Corydalis - משכך כאב, ספציפי למע' העיכול
- Rehmania - מחזק כללי, בונה דם, מקל על עצירות
- Matricaria - מרגיע עדין, נוגד דלקת, קרמינטיבי
- Glycyrrhiza - אדפטוגן, מחזק מע' עיכול, מקל על עצירות
- Valeriana - מרגיע, משכך כאב כללי
- Mentha - נוגד עווית, קרמינטיבי




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – צמחי מרפא

- דני קיבל את הפורמולה במשך כחודשיים וחצי בהם חל שיפור ניכר בנושא הכאבים ובנושא העצירות.
- דני אינו סובל מכאבים יומיומיים ומדווח כי רק לעיתים רחוקות חש בכאבים במערכת העיכול התחתונה, כאבים אשר מקושרים לסוג המזון אותו אוכל.
- מבחינת יציאות, לדני יש יציאות סדירות מדי יום. תמונת הדם הראתה שיפור אף היא עם עלייה במדדי ההמוגלובין וכדוריות הדם הלבנות והאדומות. הערכים עדיין נמוכים אך נמצאים במגמת שיפור מתמדת.




---

---

---

---

---

---

---

---



### תיאור מקרה טיפולי משולב – צמחי מרפא

- דני חש שהאלכוהול שבמיצוי הצמחי גורם לו למעט טישטוש וסחרחורת.
- בעקבות כך, הוחלפה הפורמולה הצמחית ממיצוי אלכוהולי למיצוי מבושל אשר אינו מכיל אלכוהול.
- דני מאושר מהטיפול המשולב שהוא מקבל ואינו מוכן לשמוע על הפסקה או על נסיון לירידה במינונים.




---

---

---

---

---

---

---

---

---

---

---


---

---

---

---

---



היחידה לרפואה אינטגרטיבית כנסת 2009 ח'יפה

## סיכום ודגשים

- התאמה אישית
- שילוב צמחים הפועלים במנגנונים שונים
- תמיכה כללית
- שילוב בין צורות הכנה שונות
- טיפול לטווח קצר וארוך

